

Nro. 47.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indált Bétsből, Kedden Junius 11-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

Béts.

Ma egy hete avval dítsekédünk az olvasó Publicumnak, hogy a' tartós szárazság után az ég tsatornai fejlünk felett megnyilván, a' szomjúzó száraz földet szép zsíros essóvel megöntözte, a' rekkenő hévség miatt el bágyatt élő állatokot megfrisselte, megvidította. Ez ugyan úgy történt, de ez a' boldogságunk sokáig nem tartott, 24 óra múlva ismét nagy hévség következett, 's az ólta oly nagy mértékbe van, hogy sem éjjel, sem háppal nem lehet szabadon pihegni. A' jelen való meleg napok Julius közepére is bé illenének. Ritka nap múlik el, mellyen a' terhes fellegek felettünk öszve ne gyülnének, de e' világnak e' vagy ama oldalán támadt szelek azo-

kon erőt vesznek, a' felhőket széllyel oszlattják 's remenységünket héjába valóvá teszik. — Ebben a' tartós hévségben sokan a' Dunába való fordás által kívánnyák magokat meg frisselni, de sokan abba találják koporsójokat. A' múlt héten öten hóltak a' vízbe, az előtt való héten négyen, a' kik közt egyide való születésű könyvnyomtató mesterséget tanult jól fel serdült ifjú is volt.

Magyar Ország.

A' múlt Pünköst első napján végbe ment a' Pesti Augustana vallású gyülekezet templomának fel szenteltetése számos minden vallásu papi és világi uraságoknak jelenlétében. Az e' vége tartatott Isteni tisztelet már reggeli 8 óra-
kor el kezdődött. Leg elsőben is a' Besztercze Bányai A. C. lévő Gyülekezet első Predikátora, és azon egyházi kerületnek igen érdemes Superintendense F. T. *Litzi Kristóf* Úr kezdette azt el a' Sz. Lélek segítségével való hívásával kegyes muzsika szók alatt. Azután a' Pesti Evang. Gyülekezet első Predikátora Tiszt. *Molnár János* Úr, a' bérnáltást végbe vivén, a' meg bérnáltattaknak az U. Sz. Vatsorát ki osztogatta. Ennek végződése után, Bétsi Superintendens F. T. *Waechter János* Úr Német, utánna a' Orosházi Predikátor Tiszt. *Simonides János* úr Magyar predikátiót mondottak. A' következett napon Sziráki Predikátor Tiszt. *Kolosvári* Úr Tót nyelven predikállott.

Azt a' nagy inséget, melly a' múlt Május 28-ik napján a' Posonyi várban támadt tűz által meg károsítatott Zuckermanteli szegény lakosokat érdeketta, nem hogy le írni, de képzelni sem lehet voltaképen. A' tűzben meg égett em-

bereknek kilentzre megyen a' számok. A' megsebesitetteknek számokat tudni nem lehet, a' tűz által okoztatott kár két miliom forintnál többre megyen; 77 szépen épült házak úgy el pusztultak, hogy soknak nyomait sem lehet látni, a' tűznek erejét tsak abból is meg lehet ítélni, hogy sok házakban a' portzellán edények úgy öszve olvadtak mint a' viasz, a' hajlékaiktól meg fosztatott, a' szabad levegő alatt ide's tova járó, és keserveesen síránczó szerentsétleneknek szemléléseken tsak nem meg reped az ember szíve. A' Posonyban lakó uraságok, nevezetesen *Grassalkovics Antal* Eő Hertzegsége, a' Posonyi Commendáns Gróf *Gyulay F. M. Lajtinánt*, nem különben Tek. Posony Vármegyének mostani Administrátora Gróf *Pálffy Leopold, B. Brudern* és mások többen lovaikat szekereiket önként oda ajánlván, azokon a' várba vizet hordattak, az épületekbe gerjedező tüzet szüntelen óltatták, magok közt pénzt gyűjtöttek a' szerentsétleneknek fel segéllések végett. Ezt mivelik az alacsonyabb rangú nemesek és polgárok is. A' Posonyi Theátrum directiója e' folyó hónap első napján számokra egy játékot adott, a' mellyből 2709 forint, 's 39 kr. ment bé.

Frantzia Birodalom.

A' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister hivatal szerént ki hirdette, hogy a' Római Királynak közönségesen leendő megkereszteltetése e' folyó Júniusnak 2-ik napjáról annak 9 ik napjára lévén halasztva, azon napon kezdődjenek azok a' jeles készületek is, melyek azon napnak meg inneplésére Frantzia Országban tétődnek.

A' Frantzia Császár és Császárné Rambouilletből Cherbourgba Normandiának varosába 's kikötő helyébe útaztak, és valahól által mentek, mindenütt győzedelmi oszlopok, és más féle tiszteleteknek nemei tétettek Eő Felségeknek. A'

Császár oda való menetelének fő tzelja az, hogy az oda való kikötő helyben eddig tétetett munkákat megszemlélhesse 's megvizsgálhassa, a' hól néhány esztendőől fogva, a' tenger partjától kezdvén a' Pelee szigetig egy igen mesterséges töltés készíttetik, mellynek háta megett mindenkor bátorságban lehetnek a' kikötőhelyben lévő hadakozó hajók. — Meg kell vallani, hogy ez a' munka nem könnyű, de mivel még előre öszve vettettek azok a' nehézségek, a' mellyeket elhárítani szükséges leszen, annak tökéletességre való meneteléről kételkedni nem lehet. — Az Anglusokra nézve valósággal szemetszűrő tövis ez a' kikötőhely, kiváltképen azért, mivel az, az Angliai tenger partokkal által ellenbe fekszik, és mivel számos hadakozó hajók el férhetnek abban, a' Portsmuthi 's más Anglia Országi kikötő helyek soha sem lehetnek azoknak reájok leendő ütésektől bátorságban és tsendességben, szüntelen való vigyázatban kell azoknak lenni.

A' Journál de l' Empire nevezetű Párisi közönséges újság levelek szerént, a' Fels. *Nápolyi Király I. Joakim Napoleon*, a' múlt Május 24-ik napján Párisból a' maga Országába vissza utazott. A' Nápolyi Királyné hívattatott meg a' Római Király Keresztannyának. — Azon emlékezetes napon, mellyen tudniillik a' Római Király meg fog kereszteltetni, fogja azon ispotálynak fundamentum követ a' belső dolgokra ügyelő Frantzia minister le tenni, mellyet a' Frantzia Császár 1200 betegek számára Párisban a' Sz. Lazari kerületben építetni parantsolt; mellyet, elég fundusa lévén, három esztendő alatt

el is kell készíteni. — A' Párisban e' folyó Június napján kezdődött nemzeti zsinatra, valamint Frantzia, úgy Olasz Országból is sok Püspökök, és Érsekek, utaztak. — A' Német Országgi Primás a' Frankofurti nagy Hertzeg is oda hívatott.

Egy olly társaság van Párisban, mellynek tagjai a' Frantzia Országgi lakosoktól tsupán tsak színek által különböznek. Tudniillik a' Párisban lévő Amerikai születésű fekete emberek a' *Poissonerie* nevű külső városban, egy házban minden vasárnap öszve gyűlnek, ott esznek isznak, szokások szerint jádznak, tántzolnak, és születések földéről, a' hol fel is nevedtek édes emlékezettel beszélgetnek.

Nagy Britannia.

A' 12-ik Májusi Londoni levelek így szólnak. Az északi Amerikai szabad Státusoknak ekkorig nállunk vólt követje *Pinkney Úr*, feleségével és nyoltz gyermekeivel egyetembo tóllunk elmenvén, az Essex nevezett Amerikai fregaton hazájába utazott, melly dolog nagy szeptet ütött mind ministereinknek, mind a' Londoni Publicumnak fejébe. — A' mi északi Amerikai Republikához rendelt követünk *Forster Úr* is a' *Minerva* nevű Angliai fregaton oda küldetett, minekutánna Ministereinknek tudokra esett vólna, hogy az előbbi Amerikai General Consul *Warden Úr*, ismét azon hivatalra emeltetvén Párisba utazik. E' végre nézve siettetett *Forster Úrnak* Amerikába való elmenetele.

Egy későbbi Londoni tudósításból ezt olvassuk: A' költsön felvett pénz, a' váltó háznak jelenvaló állapotja, az Amerikai környül.

állások, az Országnak belső állapota egészen magokra vonták az Angliai Publikum figyelmességét, kétséges ki menetelű környülállások közzé van az Ország helyheztetve, kiváltképpen az Amerikai szabad Státusokra nézve, a' mellyek legtöbb bajt szerezhetnek N. Britannának.

Spanyol és Portugallia Országok.

A' közelebb múlt posta napon ki adatott hadi történetekről való tudósításnak további folytatása.

Pozobellóban, és az a' körül fekvő erdőségben sok Anglus gyalogtág állott, mellyet a' 6-ik corpusnak első osztály serege frissen meg támadván, azt bajonettákkal el foglalta az ellenséget meg verte, sok embereit meg ölte, és rabságra ejtette. — A' 3-ik osztály sereg össze tsatolt colonnéban, hátúl a' falu felé marsirozott, a' hol az ellenség 20 eskadron lovassággal, és 12 ágyúval lineában állott. — Generál *Montbrun* ide 's tova való mozdulásokat tévén, az ellenség jobb szárnyát meg kerülni igyekezett, és mihelyt közel volt ahhoz, mingyárt megtámadta az ellenség lovasságát, és noha a' gyalogsága, és ártillériája a' kősziklák között állott, és nagyon is tüzelt, mindazáltal a' mi népünk az Anglus lovasságot nem csak vissza verte, hanem egy óránál tovább kergette maga előtt.

Azonközben a' 6-ik corpusnak első és második osztály serege a' lovasságot kolonnében követvén, a' 8-ik corpusnak egy osztálya tartalék gvanánt marsirozott. A' 9-ik corpus a' magabal szárnyát előre toltta, hogy annál fogva egységbe lehessen a' többi seregekkel. A' 6-ik corpusnak 3-ik osztály serege *Fuentes d' Onnoro* helységet, a' mellybe számos népet küldött az ellenség, hirtelen megtámadta, oly végből, hogy

azon szoros passust el foglalhassa, 's az ellenség sereginek egymással való össze kaptoltatásokat meg akadályoztathassa. — Látván az ellenség, hogy armádiájának jobb szárnya futásba legyen, és annak seregei minden rend nélkül szelylet szórva fussanak a' közép pont felé, hogy eképpen magokat a' több Anglus regementekkel, melyek segítségekre menni igyekeztek vala össze kaptsohassák.

Lord *Wellington* látván a' veszedelmet, azokat a' két kősziklás és szoros utakat, a' melyek mellett *Fuentes d' Onnoro*, és *Villa Formosa* helységek fekszenek, fegyveres néppel megtöltötte, az oldalait ágyúkkal meg rakatta, a' tetejekre pedig karrekba, az az, négy szegletű lineákba gyalogságot állított ki. De a' mi lovasaink oda érkezvén mindjárt rajtok hajtottak, 's háromszor által vágták a' karrékat. Ő maga *Marsal Massena* az ellenség lineáival által ellenbe meg állott, és ha szinte a' hegy tetejét frissebb gyalogsággal, számos ágyúkkal elfoglalta legyen is Lord *Wellington*; mindazáltal a' *Berey* és *Claparedo* osztály seregei *Fuentes d' Onnoro*t megtamadták, az ellenséget egynehány versben onnan ki űzték, és minhelyt a' falhoz közelgettek, erősebben ágyúztak rájuk. De szüntelenül mind több több fegyveres népet küldöttek azon helységbe az Anglusok, 's meg engedték magokat a' kősziklák közt támadni, a' midőn közzülök 500 ember esett fogságra, 's 800 vesztette el életét, a' kik közt sok tisztek, és Skotziabeliek voltak. A' mi hadi seregeink nagy tüzzel dolgoztak, az armádiánké volt a' győzelem, az ellenség közzül 1000 ember elfogattatott, a' kik közt egy *Obristlajtinánt*, és több felső rangú tisztek is voltak, kétezernél több holt meg, és esett sebbe. — A' verekedés után következett éjjel, a' tetőket az ellenség bé sántzolta, sőt a' mély úton is egynehány sántzot készített, 's egészen el zárta a' *Fuentes d' Onnoro*i, és *Villa Formosa*i tetőket, és minden ki telhető eszközökkel élt azon helységeknek oltalmazásokra.

Hogy ezen napon keresett győzedelmet hasznomra fordíthassam, így írt továbbá Marsal *Massena*, feltettem magamban, hogy Almejdához közelebb mehessenek. — A' mi veszteségünk 400 holtakból, és sebete estekből állott. A' tiszték, Generálok, és katonák mindnyájan végbe vitték kötelességeket. Osztályos Generális *Montbrunn* a' lovasság Commendánsa az 5-ik Májusi verekedésben renkívül való tehetséget mutatott a' manővrozásban, az az, az ide oda való fordulásban, a' mellyből az ő vezérlése alatt vólt regimenteknek bátorságok szembe-tűnőképpen ki tündöklött. Különösen meg különböztették magokat *Fournier, Wattier, Lorcet, Maueune, Vichery* brigadéros Generálisok, és *Ornano, Fririon, 's Langeron* Obersterek. A' Hercegséged Adjutánsának *Septewit* Úrnak a' lábát az ágyúgolyóbis el szakasztotta, mellynek el vágatását ő hideg vérrel ki állotta; és most már veszedelmen kívül van. — Vagyok — A' miket a' Kurirnak e' két utolsó darabjában a' hadi dolgokról ki adunk, azok Portugalliában történtek, a' jövő posta napon a' Spanyol Országban történeteket is közlenni fogjuk tisztelt olvasóinkal.

Előszöri Tudósítás.

A' Német vitézi rendnek *Groszsontagh* nevezetű Stejer Országnak Mahrburgi kerületében, a' Magyar Országi fő úton, Fridautól, Csáktornyától, és Varasdtól nem messze helyheztetett Jóságának részéről mindeneknek, a' kiket illet, tudtokra adatik, hogy ezen folyó esztendőben, Julius 22-ik napján, 200 darab szép, jó állapotban lévő, és nagy, közepszerű, és kis fák, úgymint tzitrom, narants, tzedrus, és szeretsendió fák, vagy egyenként, vagy pedig nagyobb mennyiségben, a' vevők kívánságok szerént kótyavetye alá fognak vettetni. — A' kiknek tehát a' vevéshez kedvek leszen, a' fent említett napon, dél előtt 8 órakor a' fent nevezett *Groszsontághi* Uradalom kertében meg jelenni ne terheltessenek. — Költ a' *Groszsontághi* Uradalom Cancelláriája részéről Junius első napján, 1811-ik esztendőben.